

Priroda i društvo

Informativni bilten Udruženja Eko akcija Sarajevo

Br. 4., Novembar 2019.

Male hidroelektrane u Bosni i Hercegovini Ubistvo NAŠIH rijeka za PRIVATNI profit

Broj planiranih PRIVATNIH malih HE = preko 400
Broj ugroženih NAŠIH rijeka = preko 250

Energetske potrebe?

BiH proizvodi dovoljno struje - trenutno izvozimo gotovo trećinu struje.

Obnovljiva energija?

Vjetroelektrane su obnovljiva energija - mHE nisu jer uništavaju rijeke.
Deset vjetroelektrana proizvodi struje koliko sve planirane male HE zajedno.

MI FINANSIRAMO PRIVATNIKE KOJI UNIŠTAVAJU NAŠE RIJEKE DA BI SE BOGATILI

Privatni vlasnici MHE imaju privilegovanu cijenu otkupa.

Ta je cijena daleko veća od one koja se plaća našim velikim, javnim hidroelektranama. Vlasti tako favourizuju privatnike nauštrb nas i naših preduzeća.

Uz to se država obavezuje da otkupi SVU struju koju privatne MHE proizvedu u prvih 15 godina poslovanja i to po privilegovanoj cijeni.

Zamislite da takav tretman imaju malinari, smiljari, stočari itd.

Privilegovanu cijenu otkupa, garantovanu privatnicima, finansiramo mi i to kroz dodatne naknade za obnovljivu energiju koje plaćamo u sklopu redovnih računa.

Time pomažemo tajkunima da se dalje bogate, umjesto da finansiramo javna ulaganja u obnovljive izvore energije koji ne uništavaju prirodu.

Profit za gazde malih HE tako je zagarantovan, a na njega će ovdje platiti i najmanji porez u Evropi: 10 posto. Zahvaljujući svim tim državnim podsticajima privatnim biznismenima će se ulaganje isplatiti već za 5-6 godina. A mi ćemo ostati bez rijeka.

VLADAVINA PRAVA = VLADAVINA PARA

Zakoni su oruđe u rukama vladajuće elite

UNIŠTAVANJE RIJEKA "SVE PO ZAKONU"

- Zakoni su štimani prema privatnim interesima: nema propisanih kazni za kršenje uslova pod kojima se dozvole za mHE izdaju.
- Nema mehanizama zaštite ugroženih područja.
- Okolišna dozvola se izdaje na osnovu manjkavih studija i kupljenih ekspertskih mišljenja.
- Ministarstva okoliša oglašavaju javne rasprave tako se za njih ni ne zna, a kvorum popunjavaju simpatizerima vlasti koje navijaju za koncesiju ili plaćenicima biznismena.
- Komisije koje odobravaju studije utjecaja na okoliš, bez kojih se ne izdaje okolišna dozvola za gradnju, biraju se iz redova stranaka i lobija koji navijaju za biznismene.
- Inspekcije ne provjeravaju da li se privatnici drže ugovora i propisanih standarda rada.
- Vlasti privatni interes proglašavaju javnim interesom.

KORIST OD MALIH HIDROCENTRALA?

Sve male HE po BiH su privatni biznis i korist ostvaruju privatni koncesionari.

Radna mjesta: Hidroelektranama se upravlja automatski tako da nema većeg broja radnih mjesta - priče o radnim mjestima su samo reklame privatnih biznismena radi obmanjivanja javnosti. Ako se izgradi planiranih 400 i više mHE u BiH, sve one zajedno neće imati radnih mjesta koliko omanja tvornica.

Koncesione naknade? Lokalna zajednica dobija samo godišnju koncesionu naknadu, koja je svega 1-3 posto prihoda mHE.

Iznosi su simbolični - često jedva pokriju troškove reprezentacije opštinskih načelnika.

ŠTETA PO OKOLIŠ

Sama izgradnja uništava okolinu rijeke, a polaganje velikih cijevi (promjera 2-3 metra) uništava obale rijeke i korito.

Za ostavljanje suhog i mrtvog korita naš zakon ne propisuje nikakve kazne.

Gotovo svakog ljeta se vodostaji drastično smanjuju. S obzirom na to i na klimatske promjene, sušnih perioda može biti sve više i sve češće, i van tog godišnjeg doba. Rijeke na kojima su napravljene male HE to će posebno osjetiti.

Male HE kod nas, i pored važećih propisa, zahvataju onoliko vode koliko im je potrebno za maksimum zarade, bez obzira na posljedice. Tako isušuju korito, čime se nepovratno uništava živi svijet. Što je još opasnije, živa rijeka hrani i mnoge izvore - kad sva voda ode u cijevi, ti izvori presušuju.

ŠTETA PO LJUDSKE ZAJEDNICE

Većina ugroženih rijeka posljednja je šansa okolnih krajeva za bilo kakvu privrednu aktivnost, npr. ribolovni turizam. Dolina Soče u Sloveniji zaradi od turizma 40 miliona Eura godišnje upravo zahvaljujući ribolovu.

U mnogim krajevima BiH, čudesne netaknute rijeke i njihovo okruženje jedina su ljepota i svijetla tačka za osiromašeno i odlascima desetkovano stanovništvo.